

СЕКЦІЯ: ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Федорчук І.В., викладач

Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

НЕТРАДИЦІЙНІ БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ: ЛІЗИНГ ТА ФАКТОРИНГ

В сучасних умовах глобалізації господарських зв'язків необхідною умовою сталого економічного розвитку країни є підвищення конкурентоспроможності банківської системи, зокрема грошово-кредитного сектору. Зважаючи на те, що нестача обігових грошей в реальному секторі економіки істотно гальмує розвиток господарських взаємовідносин, фінансове ресурсозбереження економічного розвитку країни неможливе без використання сучасних нетрадиційних банківських операцій - лізингу та факторингу.

В статті 292 Господарського кодексу України [1], вказується, що лізинг – господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне інвестування другій стороні (лізингоодержувачу) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингоодержувача у відповідного постачальника майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів. У статті 350 визначено зміст факторингової операції: «Банк має право укласти договір факторингу за яким він передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони, а друга сторона відступає або зобов'язується відступити банку своє право грошової вимоги до третьої особи» [1].

Законом України «Про банки і банківську діяльність» визначено, що банки можуть самостійно здійснювати лізингові операції на підставі ліцензії

НБУ [2]. Для банківських установ надання лізингових послуг безпечна операція, адже вона базується на принципах цільового використання кредиту та його забезпечення ліквідною заставою.

Створення банком власної лізингової компанії вирішує одну з найнагальніших проблем, з якими стикаються лізингові компанії в процесі своєї діяльності – це пошук джерел фінансування для реалізації власних проектів [4]. Кредитуючи дочірню лізингову компанію, банк відкриває перед нею доступ до стабільного та довготермінового фінансування, завдяки чому лізингова компанія отримує значну конкурентну перевагу, встановлюючи нижній рівень вартості лізингових послуг та пришвидшуючи процес реалізації лізингових проектів, а банк в свою чергу отримує додаткове джерело прибутків та сприяє диверсифікації ризиків і підвищенню ліквідності. Лізингові операції набувають популярності, але є проблеми, що перешкоджають розвитку лізингових відносин в Україні такі, як:

- законодавчі неузгодженості щодо трактування лізингових операцій;
- несформованість на загальнодержавному рівні політики перспектив розвитку лізингового кредиту;
- слабка державна підтримка, відсутність податкових пільг.

Також одним з перспективніших видів банківських послуг є факторинг - це ризикований, але високоприбутковий бізнес, одна з форм інтеграції банківських послуг, які найбільш пристосовані до сучасних процесів розвитку економіки. Економічний зміст факторингової операції проявляється в тому, що постачальник отримує певну суму коштів від фактора, який його обслуговує, у момент відвантаження товару покупцеві до оплати її покупцем. Лише частина суми виплачується в ході певного обумовленого у договорі терміну. Неповна оплата рахунків, у момент їх придбання, служить для фактора гарантією від можливих збитків, у зв'язку з будь-якими обставинами. Банк отримує комісію за надані факторингові послуги та дохід у вигляді процентів за наданий клієнту аванс [3].

Економічна ефективність факторингових операцій виявляється в тому,

що факторинг дозволяє істотно підвищити ліквідність активів, рентабельність компаній та їхню платоспроможність, а це сприяє економічному зростанню. Переваги факторингу є суттєвими, так як використання факторингу позитивно впливає на фінансовий стан підприємства, дозволяє підвищити ліквідність дебіторської заборгованості, ліквідувати касові розриви та збільшити оборотний капітал, застрахувати ризики, розширити свою частку на ринку, а банк, в свою чергу, має можливість отримати додаткове джерело доходів та посилити свою конкурентну позицію на ринку банківських послуг.

Отже, лізинг і факторинг поступово набувають популярності, стаючи перспективними напрямками банківської діяльності, адже нині найреальнішими суб'єктами господарювання, які можуть надавати лізингові та факторингові послуги, зважаючи на необхідний накопичений капітал, можуть виступати лише банківські установи. Тому, зважаючи на це, банківська система рухається в напрямі створення своїх підконтрольних, дочірніх лізингових та факторингових груп і компаній.

Література

1. Господарський кодекс України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Закони України «Про банки і банківську діяльність». - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
3. Внукова Н.М. Можливості та ризики факторингу в ресурсі SWOT-аналізу/Н.М. Внукова, К. Н. Шапошникова // Фінансовий ринок України. – 2011. - №2 (40).
4. Сухаревич В.Т. Банк як суб'єкт лізингових відносин / В.Т. Сухаревич //Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. - № 19.8.